

Het is hier geen hotel!

Ouders ontkomen er niet aan: vaste zinnen op het repertoire. Maria Goos en Marcel Musters wekken hun dode moeders tot leven in de voorstelling *Smoeders*. En raken daarmee (aan) iedereen.

Smoeder

Nederland 2, 22.50-23.50 uur

Het leven leiden betekent een aantal zaken delen. Zo hebben we allemaal moeders en zij gaan allemaal dood. Die van acteur Marcel Musters en scenarioschrijfster Maria Goos zijn het al. Moeder Goos stierf in 1985, moeder Musters zes jaar geleden. Talloze eet- en praat sessies van hun zoon en dochter aan een tafeltje in een Thais restaurant leidden tot de mugmetdegoudentand-productie *Smoeder*, Brabants voor 'onze moeder'. Goos en Musters halen in hun vertelvoorstelling herinneringen op, spelen hun moeders en zichzelf, en hebben daarmee sinds 2004 zo'n honderd keer zaaltjes met daarin een man of tachtig weten te ontroeren en amuseren.

Eind november deden ze dat voor het laatst, in dorps huis De Rode Leeuw in het Noord-Hollandse Ursem, en Michiel van Erp legde het vast. Niet alleen de voorstelling zelf, hij interviewde ook een aantal bezoekers. 'Na afloop kwamen er altijd mensen op ons af met hun eigen moeder verhalen,' zegt Goos, 'daarom voegt Michiel dat element toe aan de registratie.'

De wanden van De Rode Leeuw zijn behangen met fotolijsten vol bewijzen van vrolijke dorpsmomenten: tobbedansen, carnaval, prutmarathon. Er is een verzameling prijzenbekers (voetbaltoernooi, polsstokverspringen, praalwagens), een plafond beplakt met posters van bands die hier optraden (Seven Seas, Headline, Next One) en verspreid door het pand hangen tegelspreuken. De toepasselijkste voor vandaag: *Voor moeder zijn meer bloemen in m'n hart dan in alle tuinen*. De sfeer is gezet.

Het zaaltje loopt vol, vooral met vrouwen. Moeders, dochters, aanstaand moeders, oma's, vriendinnen. Er is een enkele man meegekomen. Gemiddelde leeftijd: ver boven de veertig. Voor de bar staat het pretentieloze decor; een houten tafeltje met daarop stapels papieren, een kaars en een pot thee, op de grond ligt een kleedje voor Goos' hond. Het is een intieme voorstelling, waarschuwt Van Erp. 'Je hoort alles.' Dus gelieve geen gerommel in tassen, op zoek naar bijvoorbeeld zakdoekjes. Beter die nu alvast ter hand te nemen.

Niet dat *Smoeders* vanaf minuut een een snottige toestand veroorzaakt, er valt ook veel te lachen. Bijvoorbeeld als Musters en Goos om beurten moederzinnigjes uitspreken die iedereen kent: 'Deur dicht! Ik hou van jullie allemaal evenveel. Het is hier geen hotel. Waarom kunnen wij nou niet een gewóón gezin zijn? En nou is het afgelopen!'

Een feest der herkenning. Als feest het woord is. Want zeg 'moeder' en er opent zich een kamer vol herinneringen, verwijten, liefde en pijn. Soms hangen de emoties een moment lang zo dik in het dorps huis dat je er plakken van kunt snijden.

Voor Musters en Goos zelf is deze laatste voorstelling een stevig afscheid. Goos: 'Ik zei tegen Marcel: nu begraven we onze moeders opnieuw.' Musters zegt dat *Smoeder* zijn mooiste toneelervaring tot nu toe is geweest: 'Je voelt letterlijk dat je het leven deelt, en dat is wat ik wil dat toneel doet.' Op zoek dus naar een minstens zo verbindend onderwerp.

ANGELA VAN DER ELST